

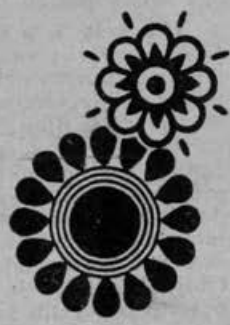
SLOVENSKI ČEBELAR

1940

XLIII 6

Vsebina:

Je li mogoče izboljšati čebelno pašo? . . .	95	Opazovalne postaje	104
Panjske končnice — slikanje v „šteri“ . . .	94	Čtivo za začetnike	
Poročilo o občnem zboru Čebelarkega		Junij	105
društva v Ljubljani	97	Društvene vesti	106
Kotiček za radovedneže	101	Drobir	107
Poročilo o obč. zboru Zveze v Kranju . . .	101		

Mali oglasi

Vsak član društva ima pravico do dveh brezplačnih malih oglasov v Slovenskem čebelarju. Vendar pa je potrebno vsak oglas posebej prijaviti.

Kupim SC, letnik 1954, nevezau. Ponudbe na Društveno čebelarstvo.

Sejni zapisniki

Seja širšega odbora dne 15. aprila 1940. Širši odbor je potrdil sklep ožjega odbora glede nastavitve posebnega uradnika v upravi SČD. Tajnik je prečital tajniško in blagajniško poročilo za občni zbor in spremembo pravilnika za izplačevanje podpor iz sklada za kužne bolezni. Ravnatelj Arko je poročal o delovanju Društvene čebelarne. Tajnik je prečital proračun za leto 1940. Ravnatelj Arko je poročal o adaptaciji kletnih prostorov v DC, ki naj bi služili za shrambo medu, panjev in drugih čebelarstev potrebščin. Odbor je nato obravnaval predloge za občni zbor in razpravljal še o trajanju funkcijske dobe namestnikov. Občni zbor leta 1941. bo v Mariboru.

XIV. seja 19. aprila 1940. Pred sejo je predvajal g. ref. Okorn nekaj filmov o medovitih rastlinah, o življenju čebel in nekaterih čebeljih boleznih. Predsednik je pozdravil nova člana ožjega odbora, gg. Franca Ločniškarja, šol. nadzornika v Ljubljani in Edija Senegačnika iz Ljubljane. Odbor je sklepal o razdelitvi funkcij v društvu. G. Senegačnik naj bi opravljal tajniške posle. G. Dermelj je sporočil predsedniku ljubljanske podružnice, naj obvesti g. Iva Verbiča, da so vsi društveni računi na razpolago v društvenih prostorih, kjer si jih lahko ogleda ob poslovnih urah.

XV. seja dne 26. aprila 1940. Sluga Gregorc je izstopil iz službe 25. aprila. Dobil smo novo moč v osebi mizarja Franca Trunklja. Novi uslužbenec pa je moral še pred nastopom službe na orožne vaje. Ravnatelj Arko mu je določil naslednika, ki bo dobival na dan 36 din. Čebelarstvo je dobilo denar za izvoženi med. Za ta denar naj se nabavi 1 vagon sladkorja. Društvo je dobilo nekaj ponudb za izvoz medu. Stavbenik Battelino je sestavil za adaptacijo kleti proračun v znesku 24.989,10 din. Proračun bomo poslali še drugim stavbenikom.

XVI. seja 3. maja 1940. Društvo je poslalo banski upravi prošnjo za podporo. Trgovski pomočnici Zupančičevi, ki je prav marljiva in pomaga tudi v pisarni, je odbor zvišal plačo od 900 na 1000 din. Dobil smo ponudbo drugih stavbenikov za adaptacijo kleti. Prvotni proračun bo nižji za okroglo 5000 din. Določili smo program za gorenjski tabor. Podružnice, ki ne delujejo, bomo opomnili. One, ki nočejo delati, bomo razpustili. Za nakup novih filmov smo nabrali na taboru v Grosupljem 870 din. Obljubljenih je še 120 din. G. predsednik je poročal o načrtih za ustanovitev čebelarke za-

druge, ki naj bi kupovala in oddajala med na debelo.

XVII. seja dne 10. maja 1940. Sklepali smo o nabavi potrebnih čebelarstev filmov in kovčegov. Na znanje smo vzeli, da nam je obljubljena podpora 5000 din za pospeševanje čebelarstva. Prepise zapisnikov sej ožjega odbora bomo pošiljali „Zvezam“ samo v izvlečkih. Določili smo termine za izpite čebelarstev predavateljev in mojstrov. Dela za adaptacijo kleti smo sklenili oddati najnižjemu ponudniku. Predsednik je predlagal, naj naročimo še en vagon sladkorja, ker utegne biti pozneje dražji.

Kmetijska šola v Sv. Juriju ob juž. žel. bo letos otvorila novo šolsko leto dne 16. septembra. Ta šola je enoletna in bo trajala brez presledka do 31. avgusta 1941. leta, to je 11½ meseca. Namenjena je kmečkim sinovom, ki se žele izobraziti v kmetijstvu z namenom, da ostanejo na domači kmetiji, oziroma, da se sploh posvete kmetijstvu. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Ta banovinski zavod ima internat, v katerem dobe gojenci hrano, stanovanje in vso oskrbo. Mesečna oskrbna znaša 300.— din, h kateri prispeva banska uprava do 200.— din. Pripadajoči znesek gojencev se določi po premoženjskih razmerah njih staršev. Prošnje za sprejem (banovinski kolek din 10.—) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 15. julija t. l. ter priložiti krstni list, domovnico, šolsko spričevalo, kravstveno spričevalo, obvezo staršev (din 4.— banov. kolek), da bodo krili stroške šolanja in da ostane prosilec po šoli na domačem posestvu, končno koleka prosto potrdilo o imovinskem stanju staršev. — Starši, ki žele svoje sinove izobraziti v kmetijskih naukih, se pozivajo, da jih pošljejo v to kmetijsko šolo. Vsa podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo banovinske kmetijske šole v Sv. Juriju ob juž. žel.

Glasilo Slovenskega čebelarskega društva v Ljubljani

Izhaja mesečno.

Številka 6

V Ljubljani, 1. junija 1940

Letnik XLIII

Je li mogoče izboljšati čebelno pašo?

P. Močnik.

(Dalje.)

Poleti lahko opazamo, da so med čebelami, ki se vračajo s paše, nekatere čisto rumene, kakor da bi se bile valjale v rumeni obnožini. So to čebele, ki so brale po bučnih cvetih. V teh naberejo ne le obnožino, ampak tudi med. Po Štajerskem in Koroškem posebno radi gojijo buče med koruzo. Seme da izborno namizno olje, s plodovi pa krmijo prašiče. Pridelovanje buč se zato vedno izplača, sedaj pa še posebno, ko je bučno olje prišlo celo na 20 din liter.

Ni pa buča edina rastlina, ki da oljnato seme. Kot take gojijo še ogrščico, repico, mak in sončnice.

Pridelovanje oljnatih semen.

Ogrščica, ozimna ali kapusna repica (Raps-Brassica napa) je v naših krajih malo znana rastlina, tem bolj pa jo gojijo v Italiji, na Ogrskem, v Nemčiji (Gornji in N. Avstriji) in celo v južni Švedski. Rastlino gojijo tu v prvi vrsti radi oljnatega semena. Dr. Gütze toži v svoji knjigi „Die Bienenzucht“, da je površina, posejana z ogrščico, v Nemčiji padla na $\frac{1}{6}$ površine v l. 1878.

Dokler še ni bil poznan petrolej, so svetili po domovih in cestah le z oljem iz ogrščice in pridelovanje se je izplačalo. Sedaj rabijo olje le za mazanje strojev in pri izdelavi mila. „Oljnate potice“, tropine, ki nastanejo pri stiskanju, so izborna krma za živino.

Za čebele je ogrščica velike važnosti, ker zgodaj cvete (aprila, maja), torej takrat, ko še drugih cvetic ni. Nekoliko ha zadostuje, da je v kraju dobra paša. S svojim močnim duhom ima repica za čebele isto privlačnost kakor ajda. Že človek voha ogrščico nad uro daleč. Alfonsus pravi, da je v Strohamu na Zg. Avstrijskem pokazala tehtnica v aprilu prirastka $1\frac{1}{2}$ kg na dan. Čebele lete uro daleč, kadar ogrščica cvete. Kazalo bi, da bi se tudi naši kmetovalci za to rastlino zanimali, ne toliko zaradi pridelovanja olja, kakor zaradi krmilne vrednosti rastline. Ker da spomladi dosti zelenja, saj zraste do $1\frac{1}{2}$ m visoko, je prav uporabna za krmo, posebno še, ker pospešuje mlečnost krav.

Najbližja sorodnica ogrščice je koleraba, ki ji je glede rasti in cveta močno podobna.

Ogrščico sejemo plitvo avgusta, v mrzlejših krajih prej, in sicer kot drugi pridelek, da se pred zimo dobro zaraste. Ponekod mlade rastline tudi presadijo in potem obsujejo.

Repica. (Winter Rübsen — Brassica rapa oleifera). To rastlino sejajo po Štajerskem in Koroškem v dolini in tudi v višjih legah in je tudi splošno znana. Mnogo jo sejajo tudi v Banatu. Iz semena pridobivajo olje, ki je podobno bučnemu, ako je pravilno napravljeno. Rastlina je nekoliko nižja od ogrščice ($\frac{3}{4}$ m) in ima okrogle stroke. Seme je svetlejšje ter vsebuje za 5—8% manj olja od ogrščičnega semena. Zato je glede zemlje skromnejša. Sejemo jo v jeseni; male rastlinice prezimijo, spomladi pa izredno hitro rastejo, tako da že aprila-maja cvetejo. Repica je uporabna za krmo, posebno če je sejana z ozimno ržjo. Poletna vrsta da več medu, ker tedaj čebele pašo bolje izrabijo.

Za 1 ha rabimo 10—15 kg semena; cena 6 din kg.

Po Koroškem sejejo spomladi **riček** ali toter (Camelina sativa, Leindotter), katerega seme da totrovo olje. Tudi ta rastlina medi. Avgusta je že zrela. Olje rabijo kot zdravilo za živali.

Mak. To rastlino smo dobili iz jutrovega. V naših krajih je povsod razširjena. Iz makovih glavice pridobivajo v Srbiji opij, pri nas pa izdelujejo iz semena zelo okusno namizno olje. Mak **ne medi**, da pa obilo in dobre **obnožine**, ki je radi beljakovine, ki jo vsebuje, velike važnosti. Mak sejemo skupno s korenjem, da imamo potem dva pridelka. Ker oboje seme težko kali, sejemo zgodaj, že marca ali v začetku aprila. Cvete junija—julija.

Kg stane 28 din; na ha potrebujemo 4 do 8 kg.

Sončnice so prišle iz južne Amerike. Posebno v Rusiji in na Balkanu jih mnogo sejejo. Pri nas jih gojimo med krompirjem ter ob robih njiv. Sončnice dajo kakor mak izborno olje, zemljo pa zelo izčrpajo. Cvetejo skoraj 3 mesece in prav dobro medijo. Kjer ni trda za zemljo, jih lahko s pridom gojijo.

Bi li kazalo iz gospodarski ozirov **povečati** kulture oljnih rastlin? V normalnih razmerah je naša produkcija za naše potrebe zadostovala. V zadnjih 2 letih pa so bili pridelki slabi, čemur je pripisati letošnje visoke cene oljnih semen, posebno bučnicam, repici, maku in sončnicam. Iz naslednjega so razvidne en gros cene za kg pred sedanjo vojno:

bučnice 2—2.40 din (sedaj 5 din),
repica 1.80—2.20 din (sedaj 4—4.50 din),
mak 8—10 din (sedaj 12—16 din),
sončnice 1.80—2 din (sedaj 3 din).

Vendar bi se pa tudi v normalnih razmerah mogle doseči višje cene **bučnicam in maku**. Naš kmet prideluje navadno buče, katerih seme ima lupino. Malo znano pa je bučno seme brez lupin, tako imenovane **golice**. Tako seme da več olja in manj odpadkov, zato doseže tudi višjo ceno, delo pa je isto. Ta vrsta pa se rada zopet spremeni v navadno zvrst, ako so v bližini navadne buče. Čebele namreč prenašajo cvetni prah od navadnih na golice, kar ima za posledico, da se seme skvari. Čisto seme je mogoče ohraniti le, ako sadimo le bučnice golice in v bližini ni navadnih buč. Tudi sosedi ne smejo gojiti drugih!

Tudi pri maku je mogoče doseči višjo ceno na ta način, da sejemo le seme, ki je **modre** barve. Navadno se ne gleda na barvo semena, ali pa je kmet mnenja, da je svetlo seme bolj zaželeno, kar pa ni res. Seme modre barve je za 2 din pri kg dražje.

In končno še oljne tropine. V tovarnah, kjer stiskajo oljna semena, imajo na razpolago oljne tropine, ki vsebujejo še precej toščice. Zavoljo tega so tropine močna krma za krave, ker pospešujejo mlečnost. Oljarne oddajajo bučne tropine po 1.80 din, sončnične po 1.60 din, repične pa po 1.50 din kg. Pri zamenjavi semena za olje naj bi si vsak kmet izgovoril določeno količino tropin. Važno pa je, da dnevno ne krmimo več ko 1 kg tropin, ker sicer dobi mleko neprijeten priokus; posebno velja to za repične tropine.

(Dalje sledi.)

Panjske končnice - slikanje v „šteri“

Janko Ravnik, Kranj.

Med slovenskimi čebelarji na Koroškem je bila splošno razširjena navada, da so imeli končnice svojih panjev, ki so jih sami izdelovali v zimskih večerih, lepo poslikane. Nekateri čebelarji so prizore na končnicah tudi sami slikali, večinoma pa so to delo izvrševali domači podeželski slikarji, od katerih so nekateri hodili od hiše do hiše. Te slikarje so kmetje jemali v „štero“. To „mavanje“ panjskih končnic (v koroškem dialektu „bčevnice“) v „šteri“ pa ni kak slučajen običaj, ki naj bi nastal šele v drugi polovici prejšnjega stoletja, temveč sega po pripovedovanju starih ondotnih čebelarjev celo v sivo davnino 17. stoletja. Zato je zelo verjetno, da izvira ta zanimivi pojav na polju slovenskega ljudskega slikarstva iz našega slovenskega Korošana, ter da se je od tam pričel širiti po Gorenjskem in ostalih krajih. To domnevo potrjujeta doslej najstarejši pri nas ohranjeni končnici. Ena je iz leta 1705. in je v posesti g. A. Roosa v Kranju (glej Slov. Čebelar 1938, stran 8). Po izjavi prejšnjega lastnika in častitljivega čebelarja Matevža Eržena izvira z Jezerskega. Druga z letnico 1724* je v moji posesti ter izvira,

* Letnica je še sporna. Ne rečemo, da končnica ni iz l. 1724., toda s fotografije prave letnice ni mogoče ugotoviti. Ur.

odn. je bila najdena v istem kraju kakor prva.

Sliki na omenjenih končnicah, sv. Andrej in sv. Neža, sta, sodeč po tehniki barv, stilizaciji podob in stranskih okraskov, najbrže delo enega in istega kmečkega slovenskega ljudskega slikarja, ki so po pripovedovanju starih kmečkih očancev hodili po vseh gorskih vaseh južno od Drave od hiše do hiše. Na „šteri“ so slikali, kar jim je bilo naročeno: stene, vrata, okenske mreže, napise, razne religiozne podobe, n. pr. svetnike, prizore iz zgodb starega testamenta na stene, steklo in panjske končnice. Izdelovali so lesena znamenja na razpotjih, svarilna znamenja na onih mestih, kjer se je kmetijski voznik smrtno ponesrečil, drvarju, ki ga je pokopalo pod seboj posekano drevo, popotniku, ki so ga rokomavhi oropali in umorili, neprevidnemu medvedjemu lov-

časih, ki je jezerske čebelarje vezala z gorenjskimi, je bil prevoz čebel v ajdovo-pašo v okolico Cerkelj in Kranja.

Koroška — zibelka slovenskega naroda, kjer „narod naš dokazuje hrani“ — je bila torej zelo verjetno tudi ognjišče prave ljudske slikarske umetnosti, ki je iz doslej še nepojasnjenih razlogov pričela polagoma ugašati. Od časov Antona Janše se je ta domača slikarska umetnost, kolikor nam je znano, zelo živahno razvijala na Gorenjskem. Janša je bil poleg velikih čebelarjskih sposobnosti oblagodarjen tudi s čutom za slikarsko umetnost. To svojo slikarsko zmožnost je tudi uveljavljal in ni ostal osamljen.

V devetnajstem stoletju je zaslovela po raznih slikarjih Poljanska dolina, ki nam je dala več znamenitih slikarskih umetnikov

cu, ki ga je zalotil kosmatinec ter ga do smrti oklofotal s svojimi težkimi šapami itd. Nekaj takih svarilnih znamenj s sliko žalostnega dogodka, ki se je pripetil na tistem mestu, in nad katerim je bila naslikana podoba kakega svetnika ali pa Mati Božja, sem videl pred nekoliko leti še razmeroma dobro ohranjene na poti skozi Bajdiše čez Sele v Železno kaplo. Ta običaj je ohranjen še dandanes v vsem slovenskem goratem predelu na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem.

Ker izvirata omenjeni končnici z Jezerskega, torej gorskega kraja, ki je bil več stoletij politično, gospodarsko ter etnografsko tesno povezan z ostalimi kraji slovenskega dela Koroške in ker so ta slikarska dela v „šteri“ izvrševali slikarji domačini, ni brez podlage v uvodu tega spisa omenjena trditev o izvoru slovenske ljudske slikarske umetnosti. Edina vez v takratnih

(Šubice, Bradaško i. dr.). Od tod so prihajali slikat razni popotni slikarji tudi v slovenske kraje Koroške ter po naročilu izvrševali razna slikarska dela, predvsem pa so jih zaposlili čebelarji s poslikavanjem panjskih končnic v „šteri“.

Med koroškimi čebelarji je bil od omenjenih slikarjev najbolj znan neki Peter Markovič, s šegavim priimkom „Kožuh“, katerega so mu dali po njegovi lastni krivdi zato, ker je imenoval vas Kočuho pod Šmarjeto v Rožu, kamor je baje zelo rad zahajal — „Kožuh“. Če so ga namreč vprašali: „Kam pa, mojster Markovič?“, je s posebno zadovoljnim obrazom odgovoril: „v Kožuh“.

Peter Markovič — Kožuh je bil menda rojen nekje v Poljanski dolini. Zaradi prirojene nadarjenosti za podobarstvo in slikarstvo ga je sprejel v svojo delavnico Štefan Šubic, oče Janeza in Jurjia Šubica. V začetku je bil Markovič zelo priden in

marljiv, pozneje pa se je v njem vedno bolj in bolj uveljavljal nemirni duh. Neka pritajena želja, videti in živeti v tujem svetu, ga je privedla do tega, da je zapustil Šubicevo delavnico.

Gnan po svojih neutešljivih notranjih silah, je zapustil mojstra Šubica in odšel na pot, ki ga je pripeljala čez Ljubelj med koroške slovenske čebelarje.

Slikar Peter Markovič

Bilo je po usodnem potresu v Ljubljani in hudi zimi leta 1895/96., ko se je Markovič oglasil za delo tudi pri mojem pok. očetu ter ga prosil, naj ga vzame v „štero“. Pogodila sta se, da mu da poleg hrane in prenočišča, barv, čopičev in dr., še 5 krajcarjev od končnice, s pogojem, da mora biti „mav“ na končnicah izvršen po očetovi želji.

Kakor običajno v drugih kupčijskih zadevah, tako tudi to pogajanje ni bilo sklenjeno brez „likofa“. Med sprejemanjem očetovih želja je Kožúh pridno srkal „medenega“ in prešerno gladil svojo brado.

Peter Markovič je bil širokopleč, visoke postave, markantnega obraza, prava gorenjska grča. Prvi dan sem ga kot 6 letni paglavček gledal nekam nezaupljivo in boječe, že naslednji dan pa sva se že spoprijateljila in sva postala nato vsak dan boti domača. To najino prijateljstvo pa je mene spremenilo v objestnega nagajivca in tako sem mu nekega dne, ko je pripravljaval in mešal barve na stekleni šipi, pokvaril vse skupaj s črno barvo. Razkačen je Markovič segel po meni, jaz pa sem se mu izvil in zbežal na „dere“ peči.

Ta beg na „dere“ pa je bil za mene usoden; Markovičeva trda roka me je dosegla

tudi tu: zgrabil me je za zadnjico in mi jo po zasluženju pošteno nasolil! Na to je sledila še očetova kazen, ki je bila nadvse učinkovita...

Čez nekoliko dni po tem zame izredno kritičnem dnevu, sva si postala z Markovičem zopet tako dobra prijatelj, da sem na dan njegovega odhoda očeta na kolenih prosil, naj strica Kožúha ne pusti od hiše.

Moja otroška prošnja, da bi ostal stric Kožúh za vedno pri hiši, ni mogla biti uslišana, ostal pa mi bo nanj neizbrisen spomin, dokler mi bo usojeno pasti in negovati svoje ljubljenske v poslikanih panjih.

*

V takratnih časih je bilo v Karavankah še zelo veliko medvedov, in še danes živo pripovedujejo razne prigode, kako so sladkosnedi kosmatinci v tej ali oni vasi obiskali kmetska posestva, ter si sami prav izdatno postregli, neredko tudi s sladkim

Slikar Matija Bradaška

* 1852, † 1915 v vajeniški dobi Markoviča pomočnik v Šubičevi delavnici.

medom in pri tem marsikateri čebelnjak skorajda popolnoma opustošili. Zato ni bilo čudno, če je veljal medved med takratnimi kmetjskimi čebelarji za največjega sovražnika, ali, kakor bi ga v današnjih časih imenovali, sovražnika števil. 1. Pregarjali, oz. uničevali so medvede v tedanjih časih na zelo preproste načine. Tako so izkopali na določenih mestih, kjer so poprej opazili pogoste medvedove prehode ali dohode, globoke jame, ki so jih prekrili z dračjem in nato s tenko plastjo zemlje ali listjem

skrbno maskirali, nastavljali zanke in pasti iz debelih hlodov itd.

Zelo zanimiva pa je zgodba čebelarja in medvedjega lovca, ki jo še danes pripovedujejo mladini. Zapomnil sem si jo po pripovedovanju mojega starega očeta.

Ta zgodba se je odigrala v gorski vasi na Rutah, ki leži jugovzhodno od Borovelj na širokem sedlu gore Macen. Na njenem vrhu stoji stara božjepotna cerkvica sv. Ane, znamenita in zgodovinsko zelo važna izza dobe vpadov krvoločnih Turkov v slovenske pokrajine l. 1473. V tej vasi je gospodaril na svojem malem posestvu p. d. Vrbanček, ki je bil zaradi svoje izredne spretnosti v preganjanju in pokončavanju medvedov daleč naokoli na dobrem glasu.

Eden od kosmatincev pa je brihtnemu Vrbančku le precej dobro mešal štrene, tako da mu nikakor ni mogel priti do živga. Kljub veliki pozornosti se mu je prihotatil v čebelnjak in si prav dobro postregel. Pa ne samo to, pridno je pričel posecati tudi njegov sadovnjak s številnimi češnjami. Pa glej mrcino, bil je še celo izbričen, kar najboljših in najdebelejših si je privoščil! Ker je bila ta češnja poleg vsega še edina te vrste v vrtu, Vrbančku ni kazalo izkopati jame in s tem tvegati življenja drevesa. Zato si je izmislil povsem nov način, kako bo s predrznim kosmatincem obračunal.

Brez žrtev ni nič, si je mislil brihtni Vrbanček. Zato je pripeljal pod češnjo, ki je kakor nalašč stala v bregu nad globokim prepadom, kimpež in ga primerno podložil. Računal je, da se bo kosmatinec, ki je že obral in polomil vse spodnje veje, skobalcal na nastavljeni kimpež, ki se bo zavoljo kosmatinceve nerodnosti in teže sprožil ter zapeljal mrcino v globok prepad in neizogibno smrt. In tako se je tudi zgodilo!

Spomin na to tragično in usodno vožnjo požrešnega medveda so domači ljudski slikarji v svoji fantaziji dokaj dobro ovekovečili tudi na panjskih končnicah. V zbirki našega čebelarskega muzeja žal še ni nobene, je pa poskrbljeno, da se bo v doglednem času morda posrečilo izslediti vsaj eno teh končnic.

Pa tudi brihtni lovec Vrbanček je bil za svoja velika dejanja v narodu ovekovečen in sicer s pesmico:

„Vrbanček na Rutah je moder mož biv,
je kvanjče (zanke) nastavov, medvede loviv“.
itd., itd.

Čeprav sem se z gornjo medvedjo zgodbico nekoliko oddaljil od stvarnega opisa, mi g. urednik menda ne bo zameril, da sem se za to končno le odločil in sicer zato, ker je v delni zvezi tudi s čebelarstvom, ter s poslikanjem panjskih končnic.

Poleg tega pa ta zgodba slovenskega gorskega kmeta - čebelarja doslej še ni bila nikjer objavljena.

Pripis uredništva. Slikarja Markoviča sem dobro poznal, ker je prihajal v Ljubljano k svojemu prijatelju M. Trpinu, kjer sem se z njim seznanil.

Markovič je bil rojen v Rožeku na Koroškem 2. julija 1866, kjer je umrl 27. februarja 1929. l. Učil se je podobarstva v Celovcu pri Ozbiču. Potem je šel v Poljane nad Škofjo Loko v Šubičevo delavnico. Od Janeza Šubica se je naučil harmonije barv in mu je bil za model pri sliki sv. Antona Pad. (sedaj v Narodni galeriji v Ljubljani). Po odhodu Janeza Šubica v Kaiserslautern, je šel domov v Rožek, kjer je dobil večja slikarska dela: v Štebnu, v Hodišah, v Št. Vidu v Podjuni. Prišel je na dunajsko akademijo k prof. Allemandu. Po dovršenih študijah se je povrnil v Rožek.

Slikal je na Koroškem, na Kranjskem v Moravčah, na Brdu pri Lukovici, v Preserju, v lavant. škofiji v Zavodnjem, pri Sv. Križu pri Rogaški Slatini, v Rajhenburgu i. dr.

Za te podatke se uredništvo čast. gosp. referentu, monsig. Viktorju Steski najlepše zahvaljuje.

Pisec tega članka (g. Ravnik) mi je naknadno sporočil, da Markovič ni govoril koroškega narečja, marveč pristno kranjskega, zato so ga imeli oče g. Ravnika in vsi sodobniki očeta za Kranjca iz škofjeloških hribov.

Markovič je šel zgodaj z doma in se je na Kranjskem poprijel „kranjščine“, ki so se je takrat posluževali vsi izobraženi ljudje in tedaj tudi M.

Sliko Markoviča nam je dal na razpolago g. Janko Trpin, sin v uvodu pripombe omenjenega slikarja M. Trpina. Hvala!

Poročilo

o rednem letnem občnem zboru Čebelar-
skega društva dne 14. aprila 1940 v Ljub-
ljani v Delavski zbornici.

(Nadaljevanje.)

5. Eksport medu. Vojna in politične razmere, v katerih se nahajajo evropske države, so povzročile, da smo prejeli mnogo vprašanj zaradi izvoza medu v inozemstvo. Kar društvo v prejšnjih letih ni moglo doseči, je doseglo v sedanjih razmerah: DČ je poslala pol vagona medu čez državno mejo, in sicer v Prago. To je bil prvi izvoz medu, ki ga je izvršilo naše društvo. Med smo odposlali po primerni ceni v lesenih sodčkih,

ki so se pri transportu dobro obnesli, ker niso dragi in ne pretežki. Lahko bi se z eksportom medu razvila lepa kupčija, ako bi nam medu ne primanjkovalo. Izkušnje pri tem izvozu medu pa so pokazale, da nam manjka statistike o pridelku in zalogi medu ter organizacije pri prodaji. Ako bi bil eksport odvisen le od prijavljenih zalog naših članov, bi akcija gotovo propadla. Odpremo medu je rešila naša Čebelarna, ki je k sreči imela takrat med še v zalogi. Eksport našega medu in nedostatki pri nakupovanju blaga pri naših članih, ki pri pol vagonkem nakupu sicer niso bili veliki, bi pa utegnili biti pri večjih nakupih morda usodni, je ponovno sprožilo vprašanje ustanovitve zadruga, o kateri bo sklepal današnje občni zbor.

6. Zdravstveno stanje čebel. Društvo lanske leto ni dobilo poročil o kakih posebno hudih pojavih boleznih. Gnoloba zalege še razsaja po Prekmurju, toda društvo se je bo letos krepko lotilo. Pred leti smo organizirali pregled čebelnjakov v ptujskem, ljutomerskem, radgonskem in lendavskem okraju, za prekmursko okrožje pa društvo ni imelo zadostnih moči na razpolago. Zato je odbor lani organiziral izobrazbo bolezenskih strokovnjakov za vso našo banovino. Na dveh tečajih je bilo izobraženih 47 čebelarjev, tako da ima društvo sedaj povprečno v vsakem okraju po dva bolezenska strokovnjaka. Po nasvetu g. ref. Okorna namerava društvo letošnje zimo ponovno sklicati vse bolezenske strokovnjake k nadaljnji izobrazbi, da bo na ta način društvo s kadrom bolezenskih strokovnjakov stalno v stikih. Ker smo dobili za nadaljnji pregled čebelnjakov in za zatiranje čebelnih kužnih boleznih z bolezenskimi strokovnjaki potrebno denarno pomoč in ker smo dobili tudi kovčge s potrebnim orodjem za pregled čebel in razkuževanje, nam bo mogoče storiti zopet korak naprej in očistiti še one kraje, ki trpe zavoljo boleznih čebel. Naj omenim še, da je Drž. veter. bakt. zavod v Ljubljani tudi lanske leto preiskaval obolele čebele in zalego ter s tem storil čebelarjem mnogo uslug. Preiskave čebel so se na tem zavodu že tako pomnožile, da resno mislijo tudi na to, da bi tam po zgraditvi novega zavoda ustanovili poseben oddelek za čebelje bolezni. Ob tej priliki pa omenjam, da se naši čebelarji še premalo zanimajo za ta važen zavod in pošiljajo še premalo sumljivega materiala v preiskavo. Čim več ga bo zavod dobival,

tem več izkušenj si bo pridobil in bolj gotovo bo potem ustanovljen poseben oddelek za preiskavo čebel.

7. Predavanja in tečaji. Odbor je prirejal predavanja in tečaje po vsej banovini. Vse stroške je poravnalo osrednje društvo. Vsako leto priredimo okrog 50 predavanj. Ker je sedaj 171 podružnic, jih pride na leto na vrsto le ena tretjina. Ker pa želimo, da bi bilo predavanj deležnih čim več podružnic, je društvo organiziralo izpite za nove predavatelje in čebelarske mojstre. Obžalovanja vredno pa je, da že nekaj let ne dobivamo od kmet. ministrstva nikake subvencije za predavanja. Prejšnja leta smo dobivali v ta namen celo po 17.000 din, v zadnjih letih pa je ta podpora popolnoma odpadla. Stroški za predavanja in tečaje, ki jih mora društvo sedaj samo nositi, so težko breme za društveni proračun. Predavanja pa so tako važna, da jih kljub velikim stroškom ne smemo opustiti ali njih število zmanjšati.

8. Dom Antona Janše je majhna a solidna stavbica, ki nam je v veliko korist. O njem bom obširneje poročal pri blagajniškem poročilu.

9. Opazovalne postaje je tudi v preteklem letu vodil šol. upr. g. Mayer. Sedaj jih imamo 34, za dve več kot lani. Ako bi odbor mogel ustreči željam podružnic, bi moral ustanoviti še več novih postaj. Ker pa delujejo nekatere že nad 10 let na enem mestu, se je pojavilo mnenje, da bi kazalo izvesti nekako pregrupacijo postaj.

10. Tabori čebelarjev. Čebelarji imamo mnogo nerešenih vprašanj, ki so za nas življenjskega pomena. Nekaj teh zadev in vprašanj je mogoče obravnavati pri podružnicah, nekaj pa le na večjih zborovanjih. Zato je odbor lani in letos izvršil priprave za sklicanje treh čebelarskih taborov. S pomočjo obeh „Zvez“ je bilo določeno, da bo prvi tabor na Grosupljem, drugi v Boh. Bistrici, tretji pa v Mariboru. Ako se bodo tabori obnesli, jih bo odbor organiziral prihodnje leto tudi v drugih krajih banovine.

11. Rajoniranje delovanja v naši organizaciji. Zaradi vedno večjega obsega društva in društvenega dela, se pojavlja potreba po nekakem rajoniranju delovanja. Urediti bo treba okoliše podružnic in ustanoviti nove podružnice tam, kjer jih še ni. Severni del gorenjskega kota je že rajoniran. Kjer se neha območje ene podružnice, se začne območje sosednje. Rajoniranju podružnic naj

bi sledilo še določitev območja posameznih predavateljev, bolezenskih strokovnjakov in bodočih nadzornikov, opazovalnih postaj, plemenilnih postaj, selekcijskih okrožij itd. Za bodočnost torej dela v obilici!

12. Sklad za zavarovanje. Po sklepu obnega zbora je bil ustanovljen sklad za zavarovanje čebelarjev, in sicer za one, ki so oškodovani po kužnih čebelnih boleznih. Do sedaj smo izplačali 600 din podpor. Vodja sklada je šol. upr. g. Štefanciosa. Ker pa deluje društvo z vso vnemo na tem, da zatire kužne bolezni, bo sklad sčasoma potreboval vedno manj sredstev in se bo potem denar lahko uporabljal še v druge namene in podpore, kar bi bilo treba omogočiti s spremembo pravilnika.

13. Pasišča. Čeravno je banska uprava z vso skrbnostjo in z velikim trudom izvedla ureditev pasišč, se še dobijo čebelarji, ki z uredbo niso zadovoljni. Pogreške, ki so se pojavile, niso nastale zaradi naredbe same, temveč zaradi napačne razlage predpisov po občinskih upravah, pa tudi zaradi nediscipliniranosti nekaterih čebelarjev, posebno čebelarjev nečlanov. Ne glede na levo ali desno pa moramo vendar le ugotoviti, da so se razmere pri postavljanju čebel v ajdovo pašo v marsičem izboljšale, za kar se imamo zahvaliti ravno tozadevni naredbi. Z obojestransko dobro voljo se bodo sčasoma odstranila še ostala nesoglasja. V stremljenju po končni ureditvi pasišč, pa moramo biti banski upravi hvaležni, da je prevažanje čebel uredila ter ji moramo pri nadaljnjem delu pomagati z dobrimi nasveti.

14. O „Zvezi čeb. društev“ žal nimam ničesar poročati, dasi bi ravno o tej organizaciji rad podal večje poročilo o njenem delovanju. Ta naša najvišja instanca ne kaže za jugoslovansko čebelarstvo dovolj razumevanja, zato tudi naše društvo v „Zvezi“ nima tiste opore, ki bi jo lahko imelo, če bi „Zveza“ tako delovala, kakor smo si predstavljali in pričakovali.

15. Naše „Zveze podružnic“. V društvu imamo sedaj dve Zvezi podružnic: v Mariboru in v Kranju. Prvo vodi kot predsednik g. Džura, drugo g. Strgar. Oba sta kot predsednika svojih Zvez člana širšega odbora. „Zvezo v Mariboru“ tvorijo vse podružnice bivše štajerske, „Zvezo v Kranju“ pa podružnice gorenjskega kota. Obe Zvezi imata svojim razmeram primeren delovni

načrt, ki ga bosta skušali izvesti. S tema načrtoma se bo delovanje Zvez znatno povečalo v korist čebelarstva. Srčno želim, da bi Zvezi svoj načrt nemoteno izvedli in da bi jih pri tem delu pomanjkljiva denarna sredstva in težak gospodarski položaj ne ovirala.

16. Društvena knjižnica se je lani povečala za precej novih knjig. Poleg drugih knjig smo pridobili tudi prvo nemško izdajo Janševe knjige „Popolni nauk“, ki jo je društvu prepustil g. rav. Arko. Ta knjiga je biser naše knjižnice. G. rav. Arku naša najsrčnejša zahvala! Knjižnico vodi g. prof. Raič.

Predsednik Žnideršič se je zahvalil tajniku za skrbno sestavljeno poročilo. Deset let je g. Dermelj tajnikoval marljivo kot čebelica. Mnogokrat smo kritizirali njegovo delo, ker nismo imeli dovolj vpogleda v njegove posle. Želim, da ostane še nadalje na svojem dosedanjem mestu.

K tajniškemu poročilu se je oglasil delegat Ivo Verbič, ki je kritiziral poslovanje društva in članke v Slovenskem čebelarju. Razvila se je živahna debata, v katero so posegli delegati Ravnik, Rojec, Kirar, Ribič, Šmajdek, Mayer, Babnik, Lunder in Raič. Delegat Lunder je predlagal, naj izreče občni zbor uredniku Bukovcu zahvalo za lepo urejevani list. Predlog je bil z živahnim odobravanjem sprejet.

Predsednik je nato dal na glasovanje tajniško poročilo, ki je bilo sprejeto.

Blagajniško poročilo upravnega oddelka.

Podajam blagajniško poročilo o stanju upravnega oddelka, sladkornega sklada in Janševega doma za leto 1959. Vse blagajniško poslovanje je bilo, kakor prejšnja leta tudi lani osredotočeno le pri čekovnem uradu, da je bil denar vedno varno naložen. Ročne blagajne, kakor prejšnja leta, lani nisem vodil.

Splošno stanje upravnega oddelka in sladkornega sklada je bilo slično stanju v prejšnjih letih, stanje Janševega doma pa se je v toliko izboljšalo, da je društvo lahko poravnalo ves hipotečni dolg pri Mestni hranilnici in dom s tem popolnoma plačalo, o čemer bom še poročal.

Oba pregledovalca računov sta blagajniško poslovanje pregledala in bosta sama podala svoje poročilo.

Upravni oddelek.

Račun dohodkov in stroškov je bil objavljen v Slov. Čebelarju in vam je zato gotovo znan. Na željo bom dal na koncu poročila pojasnilo o vsaki postavki. Bolj kakor naštevanje števil, se mi zdi potrebno podati sliko splošnega stanja upravnega oddelka, ki je sledeča:

Začeli smo poslovati z vlogo pri ček. uradu in hranil.	3.750.69	din
Na zaostali članarini smo dobili	10.599.25	„
za 4.600.— din manj kot smo pričakovali.		
Na tekoči članarini smo prejeli	96.855.75	„
to je 6.855 din več kot smo pričakovali.		
Za prodane knjige je uprava dobila	7.856.75	„
torej 4500 din več kot po preračunu,		
na podporah pa 2.000 manj, torej le	5.000.—	„
Prenosi iz raznih kontov	50.250.—	„
Obresti hranilne vloge	28.—	„
Posojilo za kritje stroškov uprave	45.902.75	„
Razna vplačila so znašala	1.700.—	„
Skupaj	201.407.76	din

Posojilo za kritje stroškov, ki sem ga navedel kot predzadnjo točko, ni naše zunanje posojilo, temveč naše interno posojilo pri sladkornem skladu, ki ga najame uprava le kot kratkoročno posojilo.

Stroški.

(Glej objavljen račun v 3. številki SČ!)

Ako primerjamo letošnje stroške uprave, vidimo, da nas stane tisk Slov. čeb. nekaj čez 74.000 din. Skoro vsa članarina gre le za tisk lista. To je tisto breme, ki društvu ne dopušča, da bi znižalo članarino. Ta postavka bo letos še večja. Vračilo na račun posojila 68.540.— din je razumeti kot vračilo uprave sladkornemu skladu, v ča-

su, ko je društvo naročilo v tovarni sladkor. V primeru s proračunom smo izdali: za tisk Čebelarja 6.000.— din več, za opazovalne postaje enak znesek
za tajništvo 600.— „ manj,
za tajniške potrebščine 400.— „ manj,
za predavanja in tečaje smo izdali 3.000.— „ manj,
za sejnine in potnine 4.000.— „ več,
za tiskovine 2.900.— „ več,
za knjižnico 500.— „ manj,
na račun za Jugovo knjigo smo plačali 1.000.— „ več,

Ostali izdatki so se prilično sukali okoli preračunjenega zneska. Ker je pa lanski preračun znašal 146.058 din, letošnji računski zaključek pa 201.407 din, se kaže, da je društvo izdalo 55.369 din več kakor kaže lanski preračun. To prekoračenje pa ni bilo napravljeno za nepotrebne društvene reči, temveč zaradi odplačila posojila, ki se je lani zopet znižalo. Tedaj je bil presežek izdan zaradi notranje izravnave posojila.

Bilanca.

Premoženje se je od lani zaradi večjih stroškov za tisk sicer znižalo za okrog 6.000 din, toda upravni oddelek je kljub temu še aktiven za 6.528.— din.

Če pregledamo celotni gmotni položaj upravnega oddelka, moram reči, da je bil oddelek do zadnjih let aktiven, ker je bil tisk lista pri skoraj isti članarini cenejši, ter je poleg tega dobilo društvo od kmet. ministrstva še veliko subvencijo za predavanja, ki je znašala enkrat celo 17.000 din. Te subvencije ni več, stroški pa so vedno večji, podpore redkejše, delokrog društva obsežnejši, kar ima za posledico, da upravni oddelek ni več aktiven. V letošnjem proračunu boste opazili, da bo vsa članarina šla za tisk lista. Poprej sem bil propagator za znižanje članarine, po sestavi letošnjega proračuna sem moral utihniti. Upajmo, da bodo prišli zopet bolj ši časi in z njimi višji dohodki društva.

(Dalje sledi.)

Čebelarji!

Trispevajte za nakup čebelarških filmov!

1. Čebelarim v bregu, ob vzhodu brega pa je dovolj ajde. Tja bi lahko postavil čebele v ajdovo pašo. Pasišče je v domači občini. Neki čebelar pa mi postavitve odsvetuje, češ da je pasišče preblizu mojega čebelnjaka. Zračna razdalja znaša 1½ km. Pravi, da bi čebele letele nazaj v domači čebelnjak in bi se porazgubile, ker ne bi našle svojih panjev. D. T. v M.

Vaš svetovalec ima prav. V poletnem času lete čebele daleč na pašo. Zato mora biti pasišče oddaljeno vsaj 4 km od domačega čebelnjaka, sicer se vračajo čebele na staro mesto. Seveda, vse ne, toda vendarle v toliki množini, da prepeljani panji vidno oslabe.

2. Imam panj, ki je dal lansko leto dva roja in je od 13. junija dalje normalno zalegal. A letos opazujem, da zalega ta lanska matica same trote. Ali je sploh verjetno, da bi tako mlada matica že po enem letu postala trotovka? Ali je pa morda čez zimo stara matica odmrla in si je panj izpodredil mladico, ki se pa doslej še ni mogla oprasiti in zalega same trote? Pri prvem pomladnem pregledu (22. marca) sem našel v panju samo en sat zalege, ki pa še ni bila pokrita, in je lahko mogoče, da so bile same trotje žerke. V panju sem našel več deloma podrtih, deloma zaleženih matičnikov, iz česar sklepam, da si je hotela družina pomagati in matico preleči. A. P. v M.

Lahko je, da se je lanska matica tako naglo izrodila, bolj verjetno pa je, da je kdo ve zakaj že lansko jesen umrla in si je panj iz zadnjih jajčec izpodredil novo matico, ki se pa ni mogla oprasiti. Ta matica je zgodaj spomladi začela zalegati, seveda trotja jajčeca. Vaše sklepanje o matičnikih, ki ste jih našli, je pravilno.

Manj verjetno je, da je panj izgubil staro matico letošnjega februarja meseca in si izpodredil mladico. Zima je bila prehuda. Pripeti pa se, da jo kak panj izgubi ob koncu marca, ali v začetku aprila ter se matica srečno oprasi. To so izjeme, ki jih lahko opazujemo le takrat, kadar je pomlad prav zgodnja in panji meseca aprila že tako razviti, da imajo trote.

5. Nekateri napovedujejo za letos dobro čebelarstvo letino. Kot urednik morate vse vedeti... Kakšnega mnenja ste? J. K. v M. p. G.

Veseli me, da je še humor v teh žalostnih časih. Zato sem pogledal v tisočletno pratio, ki mi jo je posodil g. Francelj z Grospljega. Tam sem našel zapisano: „Rado

se zgodi, da v panju muhe ni, ko cvetje zamede“. Pa si razlagajte po svoje.

Na vprašanje št. 2 v prejšnji številki SČ nam je poslal g. M. Popović iz Frama pri Mariboru tele vrstice:

„Ko sem bral v SČ tisto o prehrani čebel z vinom, sem se spomnil še neke dobrote, s katero so naši predniki v vzhodnem delu naše domovine v sili prehranjevali čebele.

Stari ljudje so mi pravili, ko sem bil še otrok, da so na novega leta dan vsakemu prelahkemu panju dali — pečeno kuro... Čebele so potem dobro prezimile, spomladi pa so našli v panjih same obeljene kosti.

V starih „luštnih“ časih niso bile čebele samo dobre konzumentinje alkohola, ampak tudi požeruhinje, ki se niso branile dobre mesne jedi. Kaj porečete k temu, g. urednik?“

Le kaj naj rečem! K dobri kapljici spada tudi lepo pečena piška, ali kura, kakršen je pač želodec. Vaše vrstice nas niso prese-netile, ker nam je o krmljenju s pečenimi kurami poročal tudi čebelar, ki nam je stal zgoraj omenjeno vprašanje.

Morda so včasih, pred davnimi leti res take reči uganjali, sedaj ga pa menda ni čebelarja, vsaj pri nas ne, ki bi pečene kure v panje tlačil. Saj vemo, da čebele ne jedo mesa kakor ose. Pečena kura spada v čebelarjev želodec!

Poročilo

o rednem letnem občnem zboru „Zveze čebelarstvih podružnic Antona Janše“ v Kranju, ki je bil v Radovljici dne 10. marca 1940.

Na ta zbor je prišlo 19 delegatov. Zastopanih je bilo 14 podružnic s 26 glasovi. Predsednik g. Strgar je ugotovil sklepčnost ter otvoril zborovanje. Prebral je brzojavno sporočilo zastopnika čebel. podružnice Jesenice, Poharja, da je nujno zadržan. Prisrčno je pozdravil navzočne delegate, posebno zastopnika kr. banske uprave, čebel. ref. Okorna, in zastopnika SČD., urednika Bukovca. Poročal je o delu Zveze v preteklem letu, posebno pa je poudarjal ustanovitev rejskih središč v gorenjskem kotu, ki bodo našemu čebelarstvu mnogo koristila. Da se je moglo s tem velikim delom pričeti in nadaljevati, gre predvsem zahvala kr. banski upravi, ki je gorenjskemu kmečkemu čebelarstvu zelo naklonjena. Zato je predlagal, naj se po-

šljejo g. banu dr. Marku Natlačenu pismeni pozdravi in zahvala. Predlog je bil z navdušenjem sprejet. Nadalje je izrekel zahvalo načelniku kmet. oddelka g. ing. Podgorniku in ref. g. Okornu, ki se je toliko žrtvoval za naše čebelarstvo.

Končno je pozval na sodelovanje vse čebelarje, da zgradimo temelje za boljše bodočnost našega čebelarstva. Lepo je število v naših podružnicah včlanjenih čebelarjev, vendar pa jih je še vedno dovolj, ki stojijo ob strani in bi jih bilo treba pritegniti v naš krog.

Zapisnik lanskega rednega občnega zboranja Zveze je bil odobren.

Tajnik Zveze je poročal, da se je Zveza lani okrepila za 2 podružnici: z novo ustanovljeno podružnico Goriče-Letence in podružnico Tacen pod Šmarno goro, izstopila pa je iz doslej še nepojasnjenih razlogov podružnica Smlednik. Sedaj je v Zvezi včlanjenih 19 agilnih podružnic, izvzemši podružnico Bled, ki že dve leti ne deluje. Glede izstopa podružnice Smlednik je omenil, da je izstop baje v zvezi z ureditvijo ajdovih pasišč, ker domači čebelarji niso bili dovolj upoštevani.

Skupno število članov podružnic znaša sedaj 493. Ti člani imajo skupaj 4948 A. Ž. panjev, 2000 kranjičev in 769 panjev različnih sistemov, tedaj skupaj 7717 panjev. Število panjev se je l. 1939. pomnožilo za 386 panjev. Na enega čebelarja pride povprečno 15 panjev.

Zveza je poslala podružnicam 3 okrožnice z raznimi navodili in nasveti glede razdelitve ajdovih pasišč, glede delovanja podružn. funkcionarjev, izpopolnjevanja statistike, zbiranja voščenih tropin i. dr.

Odbor je imel 5 seje, na katerih so se reševala razna interna vprašanja, v glavnem pa je Zveza sodelovala pri ustanovitvi rejskih središč in ureditvi ajdovih pasišč — zelo težavnem delu, ki ga je vzela v roke kr. banska uprava in ga končno uredila, lahko rečemo, v splošno zadovoljnost vseh naših prevaževalcev in tudi domačih čebelarjev.

Na predlog gorenjskih prevaževalcev na lanskem občnem zboru osred. društva glede železniške prevozne tarife za kranjiče, je Zveza vložila na generalno direkcijo drž. žel. v Beogradu vlogo, vzporedno z vlogo osred. društva v Ljubljani. Obe vloge pa sta bili negativn orešeni.

Ustanovila se je pri Zvezi strokovna knjižnica, za katero je poklonilo SČD po

5 izvodov od vseh doslej izdanih in založenih knjig in brošur, skupaj 20 izvodov, za kar se SČD tudi s tega mesta iskreno zahvaljujemo. Ta knjižica je namenjena za strokovno izpopolnitev članov Zveze in pričakujemo, da se je bodo predvsem naši mladi čebelarji tudi pridno posluževali. Izpopolnjevala se bo postopoma, v kolikor bodo to dopuščala sredstva Zveze.

Zelo intenzivno se je odbor bavil z ureditvijo in izpopolnitvijo plemenilne postaje na Fužinah v Kokri. Število hramčkov smo pomnožili od 10 na 30. V neposredni bližini postaje stoječo planinsko lopo smo adaptirali ter uredili za zasilno prenočišče za oskrbnika in za shrambo. Kakor je razvidno iz pravilnika o poslovanju plem. postaje, ki je bil objavljen v 3. št. SČ, je sedaj omogočeno, da se poslužujejo plemenilne postaje ne samo člani kranjske podružnice, temveč vsi člani Zveze.

Vsa ta preureditev in izpopolnitev plemenilne postaje ter ureditev rejskih središč je zahtevala precejšnja denarna sredstva, katera pa nam je naklonila kr. banska uprava. Za to izredno veliko naklonjenost in izdatno podporo izreka odbor Zveze g. banu dr. Natlačenu, načelniku kmetijskega oddelka g. inž. Podgorniku in čebel. ref. g. Okornu najlepšo zahvalo.

G. Okorn je dodal k tajnikovemu poročilu, da se je k ureditvi ajdovih pasišč uradno pozvalo vse, prevaževalce in domače čebelarje, naj predložijo svoje predloge, prošnje in pritožbe. Predlogi podružnice Smlednik so se v celoti upoštevali.

Zastopnik SČD urednik Bukovec se je zahvalil za pozdrav predsednika Zveze. Vidno zadovoljen je pozdravil zborovalce in omenil, da je delo mlade gorenjske Zveze rodilo že lepe sadove, ki se bodo z leti še v večji meri pokazali. Kritiziral je postopanje in delo nekaterih gorenjskih podružnic. Pozival je vse k neumornemu delu za procvit in napredek čebelarstva, da bo Gorenjska, ki je že od nekdaj slovela zaradi čebelarstva, tudi v bodoče zavzemala odlično mesto.

Tajniško poročilo je bilo sprejeto brez pripombe. Nato je sledilo blagajniško poročilo.

Vseh dohodkov je imela Zveza	4.685.96 din
Za plem. postajo v Kokri se je izdalo	1.980.—
Za poštnine in pisarn. potrebnosti in dr.	617.50
Vseh izdatkov je bilo	2.597.50 din
Prebitek znaša	2.088.46 din

ki je naložen v Zadružni gospodar. banki, podružnici v Kranju.

Zaključek računa „Sladkornega sklada“.

Dohodki:

Člani vplačali za 5000 kg sladkorja	40.000.— din
obresti	117.09 din
Skupaj	40.117.09 din

Stroški:

Tovarni za 5000 kg sladkorja	50.066.— din
Davek	2.500.— „
Paprika	724.— „
Voznina	4.523.50 „
Bančni stroški	182.59 „
Razni izdatki	517.— „
Prebitek	2.004.— „
Skupaj	40.117.09 din

Računski pregled sta izvršila gg. Baloh Franc in Ivan Japelj, ki sta ugotovila popolno soglasnost vknjižb s prilogami in našla v najlepšem redu ter predlagala razrešnico. Soglasno sprejeto!

Volitve. G. Resman je predlagal, da se naj izvoli stari odbor, namesto izstopivših pa gg. Kemperle Janko iz Železnikov, Noč Valentin iz Skofje Loke in Režek Franc iz Vogelj. Predlog je bil soglasno sprejet.

Slučajnosti. G. urednik Bukovec je v bodrilnih besedah govoril o prireditvi čebelarkega tabora na Gorenjskem, ki naj bo resnična manifestacija vseh gorenjskih čebelarjev. Nato je poročal o kakovosti voska, ki da ga dobiva DČ od čebelarjev. Da se odslej prepereči sleherna nepoštenost z voskom, bo osrednje društvo nabavilo poseben aparat za ugotavljanje kakovosti voska. Zaradi kemične preiskave voska je prosil delegate, naj po možnosti iz vsake podružnice pošljejo DČ 1 kg voščin iz kranjičev. Temu pozivu so se odzvali vsi delegati.

Predlog tajnika, da se zaradi izboljšanja paše nabavi iz Zvezinih sredstev 200 grmičev bisernika in seme medovitih rastlin, je bil sprejet. Obenem je bilo sklenjeno, naj Zveza vloži na SČD prošnjo, da podpre denarno to akcijo.

Ref. g. Okorn je opozarjal tudi na sajenje zlahnega kostanja, javora, lipe. Poročal je, da je treba vplivati na kmete, da bi sejali črno ajdo.

G. Resman se je kot radovljiški župan zahvalil za pozdrav in se dotaknil posameznih pripomb glede nečlanov. V bodoče naj bi se skrbelo samo za podružnične člane in samo tem nudilo ugodnosti. Dalje je omenjal kritiko poslov Zveze. To lahko stori edinole oni, ki poslov organizacije ne pozna. Opozarjal je na važnost predelave voska, selekcije v gorenjskem kotu in vzorčnih panjev. Zlasti pa je poudarjal, da manjka med čebelarji pravega čebelarkega tovarištva, kakršno je bilo med našimi predniki.

Nato se je razvila debata o prireditvi čebelarkega tabora na Gorenjskem. Sklenjeno je bilo, da naj bo tabor v Boh. Bistrici dne 29. junija t. l.

Na vprašanje g. Kemperla, kdaj se bodo vzorci panjev kranjičev pričeli razdeljevati na podružnice, je ref. Okorn podal izčrpno pojasnilo in stavil predlog, naj občni zbor sklene, da naj Zveza kupi vsako leto 10 m³ primernih smrekovih desk, ki naj bodo podružnicam za izdelovanje kranjičev na razpolago. Predlog je bil soglasno sprejet.

Gg. Klinar in Kemperle sta bila kot strokovnjaka za les naprošena, da ukreneta vse potrebno, da bo nabavljeni les odgovarjal namenu.

Predsednik g. Strgar je omenjal potrebo in korist ogledov čebelnjakov, vendar se v Bohinju to ni tako obneslo, kakor bi bilo želeto, ker so se čebelarji za to premalo zanimali.

G. Avšič je dal pojasnila o tarifi za prevoz čebel po železnici in priporočal, da naj se zaradi znižanja tarife za prevoz kranjičev v pašo napravi ponovna vloga na generalno dir. drž. železnic, tarifni odbor. Priporočal je, naj se zadeva izroči kaki vplivni osebi s prošnjo za intervencijo. Stilizacijo te vloge je prevzel predsednik g. Strgar.

Ref. g. Okorn je opozarjal na prekrške, ki se dogajajo pri izrabi ajdovih pasišč. Posamezni čebelarji kar na svojo pest postavljajo čebele v pašo. Da se ti nedostatki odpravijo, bodo dobila okrajna načelstva strogo nalogo, da take prestopke kar najstrože kaznujejo. Na vsak način je treba ustvariti mirno sožitje med čebelarji. Glede določitve stojnine je mnenja, da to ni potrebno, ker so pasišča itak določena in je s tem vsako „prekupčevanje“ s pasišči izključeno.

Janko Ravnik, zapisnikar.

OPAZOVALNE POSTAJE

Mesečni pregled za april 1940

Kraj	Višina nad morjem	Panj je teže									Toplina zraka			Dni je bilo								
		pridobil v			izgubil v			v mese- cu čistih dkg		največ pri- dobil	naj- višja	naj- nižja	sred- nja me- sečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	pridobil	po- rabil	dkg											dne	
		mesečni tretjini dkg									C°											
Blejska Dobrava . . .	577	—	—	—	45	45	65	—	155	—	—	+23	-2	+9	46	26	—	—	15	15	8	
Breg-Križe	483	—	—	—	40	50	40	—	130	—	—	+24	-1	+7	95	20	5	—	8	11	11	8
Kranj	385	—	—	—	90	75	35	—	200	—	—	+25	-2	+10	00	29	8	—	10	13	7	15
Virmaše-Škofja Loka .	361	—	—	—	75	85	75	—	235	—	—	+23	+1	+11	10	29	9	—	2	20	8	28
Tacen-Smarna gora . .	314	—	10	5	80	85	55	—	205	—	—	+24	-3	+11	20	30	5	—	11	11	8	21
Barje	289	—	—	—	85	60	0	—	145	—	—	+24	-6	+8	73	26	5	—	3	24	3	15
Dob	305	—	—	—	—	—	*)	—	—	—	—	+26	-6	+10	33	23	9	—	9	3	18	12
Rova	350	—	10	70	70	90	45	—	125	20	30.	+24	-3	+10	53	29	9	—	5	9	16	13
Mekinje	415	—	140	40	170	90	100	—	180	80	19.	+25	-4	+9	85	29	11	—	9	12	9	25
Škorno-Novi klošter .	450	—	—	25	10	105	130	—	225	25	23.	+14	-3	+11	38	28	7	—	7	19	4	27
Sp. Ložnica-Zalec . . .	252	—	—	30	35	100	80	—	185	30	27.	+26	-5	+11	38	30	8	—	2	22	6	29
Leveč-Sl. Bistrica . . .	355	—	—	—	50	50	170	—	270	—	—	+27	-2	+7	56	23	12	—	15	5	10	16
Muta	387	—	—	—	20	40	30	—	90	—	—	+22	-2	+10	13	23	11	—	8	18	4	24
Sv. Lovrenc-Pohorje . .	442	—	—	—	60	120	40	—	220	—	—	+22	-4	+8	41	23	12	1	12	13	5	—
Sv. Duh-Selnica	536	—	—	35	35	40	20	—	60	—	—	+20	-1	+9	00	18	9	—	8	18	4	13
Selnica ob Dravi	324	—	—	45	85	130	10	—	180	10	26.	+24	-2	+10	21	27	3	1	7	20	3	25
Studenci-Maribor	265	—	—	100	130	105	10	—	145	40	25.	+22	-3	+9	70	21	7	—	7	8	15	20
Mala Nedelja	279	10	—	220	25	140	20	45	—	80	23.	+22	-1	+10	53	26	5	—	6	9	15	18
Cezanjevci	182	—	—	—	80	60	0	—	140	—	—	+26	-3	+10	33	23	8	—	6	3	21	21
Turski vrh-Ptuj	336	10	—	250	45	70	25	120	—	90	24.	+26	-1	+11	38	27	5	1	4	14	12	16
Nedeljica-Turnišče . . .	170	—	—	—	105	165	0	—	270	—	—	+23	-5	+9	18	29	3	—	4	12	14	14
Rogaška Slatina	224	20	30	130	—	—	—	180	—	35	27.	+22	+2	+11	23	29	8	—	6	13	11	19
Donačka gora-Rogatec . .	397	20	70	100	—	—	20	170	—	20	20.	+30	-3	+11	45	25	7	1	6	8	16	14
Kozje	307	—	—	—	10	5	5	—	20	—	—	+26	-7	+13	68	24	5	—	5	25	—	16
Leskovec-Nemška vas . .	392	10	—	160	90	200	50	—	170	50	23.	+25	-1	+10	78	25	10	—	6	15	6	20
Brežice okolica	156	**)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krka	300	—	—	45	85	120	30	—	190	20	25.	+28	0	+13	16	26	9	—	10	9	11	28
Št. Janž-Dol	347	—	85	115	190	55	5	—	50	25	24.	+24	-6	+7	85	22	11	—	8	16	6	14
Št. Vid-Stična	360	—	—	40	60	40	40	—	100	10	25.	+24	-6	+8	39	21	19	—	8	19	3	18
Cerknica	575	—	—	—	25	30	0	—	55	—	—	+21	-3	+8	13	24	11	1	6	9	15	21
Sv. Gregor-Ortnek	736	—	—	—	30	45	35	—	110	—	—	+10	-5	+4	35	21	5	—	3	9	18	27
Novo mesto	180	—	—	95	65	135	55	—	160	70	24.	+28	-4	+11	03	25	8	1	5	10	15	11
Šmarjeta	375	—	10	130	140	0	190	—	190	30	25.	+27	-4	+9	86	25	12	—	10	1	19	28
Valpča vas	280	—	120	155	25	10	50	190	—	40	23.	+25	+1	+11	71	20	9	1	11	12	7	17

*) Preselil čebele. **) G poročevalec na orožnih vajah. Sv. Lovrenc ima Lüfteneggerja, vsi drugi AŽ panj.

April 1939: Obe prvi tretjini sta bili lepi in sončni, zadnja pa hladna. Dne 25. je padla močna slana.

April 1940: Prva in druga tretjina sta bili neprijazni in hladni. Toplomer je ponoči še padal pod ničlo in je ponekod dosegel celo -6° C. V tem razdobju smo imeli precej jasnih dni, toda zjutraj je slana be-

lila livade. Šele v zadnji tretjini meseca se je ozračje nekoliko ogrelo, zapihal je jug in nam prinesel deževje, ki je trajalo do konca meseca. Tako je letošnja srednja mesečna toplina dosegla komaj 10° C. Vetrovnih dni smo imeli ves mesec dovolj in je zaradi tega mnogo čebel padlo, da se niso več vrnile v panje.

Zaradi hladnega vremena so panji v razvoju zelo zaostali. V splošnem je bil april neugoden za čebele: le 5 postaj izkazuje malenkosten prebitok, vse druge še vedno porabo lanske zaloge. Tako odpade letos na panj povprečno po 105 dkg porabe, ko je bil v lanskem aprilu že povprečen donos na panj po 148 dkg!

Posamezne postaje poročajo:

Virmaše: Ves mesec so pridno nosile obnožino, le žal, da je bilo ob času vrbovega cvetja hladno in vetrovno in je mnogo čebel ostalo zunaj.

Dob: Sosedova šupa pred mojim čebelnjakom je ponoči pogorela. Opazovalni panj je izgubil skoro vse letalne čebele, ki so curkoma letele v 3 m oddaljene plamene. Tudi drugi panji so močno trpeli.

Sp. Ložnica: Čebele so se razvijale srednje. Obnožine so prinašale še precej, medu pa ne. Sliva in češnja sta odcveteli v dežju.

Muta: Zaradi boleznih in slabega vremena je razvoj zelo zaostal. V naši okolici doslej še ni bilo nikdar toliko izgub, kot letošnjo zimo in pomlad.

Selnica: Družine, ki so imele precejšnjo grižo (nosemo) so občutno zaostale, ker so panji izgubili vse starejše čebele.

Turski vrh: Šele okoli 20. t. m. se je ozračje pošteno ogrelo, da je zacvetela češnja in češplja. Odprla se je za nekoliko dni dobra paša, potem je zopet deževalo.

Donačka gora: 18. aprila je zacvetela češnja in so čebele pridno nosile. Kaj pomaga, ko je 26. začelo deževati in še vedno dežuje (v maju).

Nemška vas: V zadnji tretjini je cvetela češnja, ki pa je zaradi visoke topline hitro odcvetela. Večina panjev ima že nastavke.

Cerknica: Družine so v splošnem zelo oslabele.

ČTIVO ZA ZAČETNIKE

Junij

Gorenjec.

„Dež za soncem mora biti“, poje pesnik in tako je bilo tudi tisto leto, ko je pričel Janez čebelariti. Proti koncu maja se je naredilo lepo vreme, in ker z Mihovcem čebel nista pustila v nemar v slabem vremenu, so se jima pričele pripravljati na rojenje. Kranjiči so bili v kratkem času polni, predstavila sta A. Ž. panjem tri do štiri sate s pokrito zalego v medišče in čakala rojev, Janez, seveda, kot vsak začetnik nestrpno. Ker se je bal, da ne bo vse pripravljeno za roje, mu je Mihovec moral pokazati, kako naj pritrdi v kranjičev satnice. Začrtala sta najprej na stropu po dolžini panja mesta, kjer bodo satnice in nato naredila še ostalo. Zraven črte, kjer mora biti kos satnice, sta položila letvico, prislonila nanjo satnico ter jo zalila z ene strani z voskom. Da se vosek ni razlival po vsem panju, sta panj malo nagnila proti položeni letvici. Ker raztopljeni vosek rad potegne satnico nase, jo je treba nekoliko sekund držati k letvi, potem pa še z druge strani zaliti z voskom.

„Zakaj pa rajši ne pritrdiva satnic počez mesto podolgem?“ je hotel vedeti fant.

„Zato, ker ima podolžno satje v marsičem prednost pred prečnim, za nas in za čebele same. Kupci kranjičev radi prese-

lijo satje v svoje satnike in gotovo so bolj veseli lepih dolgih satov, kot kratkih in mogoče še zverženih, ki jih ne morejo porabiti.

„Pa se trakovi satnic ne bodo odtrgali, ko bom vsajal roje?“ hoče še vedeti fant.

„Kadar bo sedel roj na takem mestu, da ga lahko ogrebeš v panj z zajemalko, se ne bodo, trkati z njimi ob drevje pa ne smeš. Rajši ga vsadi v drug panj in zvečer preseli v zanj namenjenega; lahko storiš to tudi prej, samo da se roj dobro ohladi v senci.“

Janez je hotel še vedeti, koliko rojev bo dal vsak panj, ali bo vsak rojil in podobno. Starec mu je postopoma odgovarjal. „Dva roja je dovolj za vsak panj, če ne čemo uničiti izrojencev. Pustimo ga lahko, da še roji, toda le zavoľo naselitve pršilčkov. Kar je potem čebel odveč, jih vrnemo izrojencem. Precej kranjičev tudi ne roji; mnogi med njimi so odlični za nabitje medu. Iz teh naredimo roje, ako so močni, ali pa kar cele preselimo v A. Ž. panje. V prvem primeru preženemo vse čebele iz kranjiča v drug prazen panj, ki ga postavimo na mesto, kjer je bil prejšnji, panj z zalego pa naveznemo na drugega kranjiča, ki noče rojiti. Za začetnike je priporočen tudi naslednji način preseljevanja čebel iz kranjičev v A. Ž. panje.“

„Panj dobro osnažimo, vzamemo iz medišča palice in odkrijemo rešetko, v plodišče damo osem praznih satov ali satnic; vsaj trije sati naj bodo izdelani. V sredino plodišča damo en zaležen sat iz drugega panja. Dobro je, ako je v njem tudi nekaj medu. Zavoljo varnosti matice, čebele s tega sata ometemo. Ko smo novi panj pripravili, položimo zadaj ali pa spredaj, če je v čebelnjaku pretemno, na hrbet obrnjene kranjiča ter mu odtrgamo dno. Čebele, ki se držijo dna, otresemo s krepkim sunkom v novi panj. Ker mora iti matica sedaj v plodišče, preganjamo čebele samo toliko časa, da gre matica iz kranjiča. Zdaj postavimo kranjič v medišče trdo do sprednjih kvačic, s svinčnikom zarišemo na stranicah, koliko je kranjič daljši kot rešetka. Na ta konec panja pribijemo začasno namesto dna primeren kos lepenke. Ko je to urejeno, zamašimo še žrelo kranjiča in ga pustimo tri tedne v medišču. Ako smo pravilno delali, imajo čebele prehod iz plodišča A. Ž. panja v kranjiča samo skozi rešetko. Če je hladno, vse skupaj odenemo z vrečami. Po treh tednih je kranjič brez zalege ter ga lahko porabimo za kak pozen roj, ali pa ga naveznemo na močnega in zgodnjega prvca. Edina nerodnost pri tem preseljevanju je, da so vratca A. Ž. panja tri tedne odprta.“

„Zadnjič ste mi obljubili, stric, da mi boste povedali preprost način narejanja rojev iz A. Ž. panjev.“

„Bom, le počakaj, saj se ti ne mudi, letos jih itak ne boš delal. Za to delo mora biti več panjev, ker narejanje rojev nima namena, da bi delali slabiče, ampak je le sredstvo, da panje vsaj malo odvrčamo od rojenja. Izvršimo ga ob točenju medu. Bolj važno zate je, da prej povem, kdaj je čas za odvzemanje medu, drugo povem potem.“

Pravilo je, da smemo točiti samo goden med, ki mora biti delno že pokrit. So pa nekatere vrste medu, ki jih moramo iztočiti čimprej. To so vsi gozdni: smrekov,

jelkov, posebno pa mana kakršne koli vrste.

Mana mora iz panja čimprej. Ne velja izgovor, da ni vredno točiti, ker niso sati polni. Takrat je že prepozno: v satju imamo strd, ki je ne vzame ven nobeno točilo. Glede tega grešijo celo poučeni čebelarji, ker se boje truda, ki je s točenjem. Naravnost uničiti pa hočejo svoje čebelarstvo oni, ki spravljajo težke sate z mano za zimsko zalogo panjem. Tolažijo se z mislijo: saj bo mila zima, čebele bodo že dobile vode. Gotovo je samo eno, griža in konec panjev. Vse drugo so samo slučajji, na katere se ne smemo zanašati. O mani se bova pogovorila še jeseni pri zazimljenju, sedaj se raje o narejenih rojih.“

„Pri točenju imamo pogosto tako močne panje, da tudi podnevi le s težavo izvlečemo sat iz panja. V takem primeru je roj neizogiben, ali pa prisedajo cele gruče čebel pred panji tudi podnevi. Takrat postopajmo takole. Zadaj za čebelnjakom pregrnimo rjuho in nanjo položimo praznega kranjiča. Sate iz medišča zložimo na kozico in pustimo čebele, da se pošteno napijejo, nakar jih ometemo na pripravljeno rjuho zadaj za panjem. Kakor hitro so te čebele v panju, spustimo med čebele matico, pa naj bo sprašena ali ne.* Omesti je treba še toliko čebel, da je roj dovolj močan, potem ga postavimo na poljubno mesto. Nekaj starih čebel odleti v svoj panj, toda dovolj jih še ostane, da ni treba za roj skrbeti, če je le paša. Odkar tako delam, mi več ne lezejo po čebelnjaku mlade čebele; škoda jih je in tudi sirote so.“

Verno je poslušal Janez besede starega čebelarja ter v mislih že vsa ta dela opravljal. Koliko je imel rojev in medu, bomo povedali prihodnjič.

* Prav bi bilo, da bi nam pisec ta svojstven način dodajanja matic — „pa naj bo sprašena, ali ne — utemeljil.“ Dodati neoprašeno matico čebelam iz panja, ki ima oprášeno matico, ne gre tako enostavno, kakor je zapisano. Prosim! — Ur.

DRUŠTVENE VESTI

VAŽNO OPOZORILO PODRUŽNICAM IN PREDAVATELJEM!

Naredba notranjega ministrstva I. št. 14514 z dne 18. maja t. l., s katero so bila prepovedana vsa zborovanja in zbiranja, se ne nanaša na čebelarske tečaje in predava-

nja, ki se lahko vrše. Vsako prireditev pa morajo podružnice najmanj 8 dni preje javiti pristojnemu okrajnemu načelstvu. Morebitne zapreke javite nemudoma društvu. Čebelarska tabora v Bohinju in Mariboru sta preložena na poznejši čas.

DARUJTE DENARNE PRISPEVKE ZA ČEBELARSKÉ FILME!

V sodobni izobrazbi širokih ljudskih plasti igrajo pomembno vlogo tudi dobri poučni filmi. Naj bo beseda še tako živa, nikdar ne za-leže toliko, kakor lepa slika. Zato dobivajo filmi vedno večji vzgojni in izobraževalni pomen.

Tudi pri čebelarstvu pouku in čebelarstvih prireditvah se pri drugih narodih poslužujejo dobrih filmov, ker so spoznali, da se z njimi pri preprostem čebelarstvu dosežejo nepričakovano dobri uspehi in učinki. Zato je odbor SČD začel razmišljati, ali ne bi kazalo tudi za naše čebelarje preskrbeti nekaj prvovrstnih filmov iz čebelarstva in čebelinega življenja.

Nedavno smo prejeli iz Švice prav ugodno ponudbo za nakup večjega čebelarskega filma, ki je po zatrdilu nekaterih slovenskih čebelarjev, ki so ga videli lani na mednarodnem čebelarskem kongresu, posebno lep in v vsakem pogledu posrečen.

Poleg tega filma bi pa društvo rado kupilo še več drugih krajših, ki bi jih predavatelj predvajali pri pouku na deželi.

Za nabavo nam je obljubljena lepa denarna pomoč, ki pa ne bo zadoščala, da bi mogli kriti vso kupnino in stroške za preureditev filmov našim razmeram potrebno. Tudi SČD bo prispevalo za do akcijo nekaj tisočakov, pa bo še vseeno premalo, da bi mogli uresničiti naš načrt.

Zato je bila na čebelarstvu taboru na Grosupljem sprožena misel, naj se društvo obrne na čebelarje, da bi s prostovoljnimi prispevki podprli akcijo in omogočili nakup filmov. Že na Grosupljem je bilo v ta namen zbranih okoli

1000 din, kar je pač najlepši dokaz, da se tudi sedanja čebelarska generacija noče izogniti denarnim žrtvam v korist slovenskega čebelarstva in da ni nič manj požrtvovalna, kakor so bili stari čebelarji, ki so s plačevanjem „kamnov“ postavili temelje za „Janšev dom“ v Ljubljani.

Odbor SČD se obrača do vseh naših čebelarjev in čebelarskih organizacij s prisrčno prošnjo, da pomagajo s prostovoljnimi prispevki uresničiti naš načrt. Vsi stroški so preračunjeni na 20.000 din. Ta vsota ni tako velika, da bi jo z dobro voljo in požrtvovalnostjo vsi skupaj ne zmogli. Odbor je živo prepričan, da se bodo čebelarji našemu vabilu živahno odzvali in vsak po svojih močeh prispevali h kupnini.

Prispevke blagovolite pošiljati na naslov SČD v Ljubljani, Tyrševa c. 21. Imena darovalcev bomo objavili. Čebelarski meceni — izkažite se!

Odbor SČD.

Vsem vzrejevalcem v vednost.

Na plemenilni postaji v Kamniški Bistrici je sedaj nameščen nov izbran plemenjak trotar, ki je bil več let opazovan in se je doslej v vsakem pogledu obnesel.

Zahvala.

Tvrdka A. Gregorič, drogerija v Ljubljani, Prešernova ulica, že dalj časa brezplačno izvršuje razna fotografska in filmska dela za naše društvo in za Slovenskega čebelarja. Tudi za bodoče nam je obljubila svojo pomoč, zlasti pri nabavi in preureditvi čebelarskih filmov.

Za to naklonjenost in pozornost se odbor SČD tvrdki iskreno zahvaljuje in jo toplo priporoča vsem svojim članom.

D R O B I R

Endokrinologija (notranje izločevanje hormonov) v panju.

Danes točno vemo, da izločuje **možganski privesek** (hipofiza) pri sesalcih v krvni obtok snov, ki pospešuje delovanje in rast spolnih organov. Poleg tega **gonadotropne** snovi, t. j. snovi, ki vpliva na rast, razvoj in prehranjevanje celic v spolnih organih, poznamo še druge hormone, ki podobno učinkujejo. Enega teh najdemo n. pr. pri kobilah v določenem stanju brejosti v njenem krvnem serumu, drugega takega z malo različnimi lastnostmi v seči noseče ženske, tretjega zopet v seči ženske v meni itd. Vse te snovi pa so, kar se tiče njihovega izvora in delovanja, učinkovite samo od sesalcev na sesalce. Pred kratkim pa so odkrili gonadotropni hormon, ki vpliva pri sesalcih ravno tako v pozitivnem smislu, čeprav je drugega izvora, ne od sesalcev, marveč od čebele.

Bržkone bo vsakemu čebelarju znano, da dobivajo vse novorojene žerke prve tri dni

brez izjeme posebno hrano — mleček. Žerke pa, ki so določene, da iz njih postanejo matice, hranijo čebele vso dobo razvoja s to hrano. Zaradi tega hitro dozori in postanejo še enkrat tako velike. Pri matici se jajčnika in spolni organi popolnoma razvijejo, tako da je sposobna nesti jajčeca več let. Pri čebeli ostanejo ti organi okrnjeni, ker žerke od tretjega dne dalje ne dobivajo več mlečka, marveč mešanico medu in obnožine.* Da je razvoj matice v neposredni zvezi z uživanjem mlečka in je nemogoče, da bi bil vezan na kak konstitu-

* V resnici nekoliko drugače! Odrasle plemenske živali (matica in troti) ga uživajo čistega, zalega pa mešanega z medom in obnožino. Mešanica se ravna po starosti in po spolu žerke. Maticina žerka dobiva ves čas enakomeren mleček, t. j. mešanico krmilnega soka in malo medu brez obnožine, troti in čebelne žerke pa dobivajo vso dobo razvoja manj ali več (od 4. dne dalje!) mešan z medom in obnožino. Ur.

cionalni vzrok, je dognano s poizkusom, ki so ga l. 1871. prvič napravili in potem še večkrat ponovili. Prvotne prebivalke matičnikov so zamenjali s čebelnimi žerkami, in pokazalo se je, da so iz njih postale matice, ker so dobivale matičino hrano. Na podlagi teh poizkusov so sklepali čebelarji, da mora edino mleček vsebovati snov, ki vpliva na razvoj spolovil. Dokončni dokaz je prinesel poizkus, ki ga je izvršil Hey z ekstrakti mlečka, ki jih je pridobil in izmeril njihovo gonadotropno vrednost analogno z načinom, ki ga uporabljamo pri ekstraktih možganskega priveska (hipofize). Dognal je, da so se spolni organi nedognanih miši, katerim je omenjene ekstrakte vbrizgaval, povečali in da je prirastek na teži jajčnikov znašal 60%. Folikularne dražljaje na jajčnikih je bilo mogoče dokazati tudi s pomočjo mikroskopa.

Na ta način je dokazano, da vsebuje ekstrakt mlečka lastnosti, ki vzpodbujajo delovanje spolnih organov, podobno hormonom pri sesalcih. Mleček proizvajajo posebnem žleze v glavi čebele, ki imajo svoj iztok zadaj za usti v grlu. Hey opozarja na podobnost te žleze z Rathkejevim „žepičem“, iz katerega nastane pri sesalcih (in tudi pri človeku) sprednji del možganskega priveska (hipofiza).

Po članku v „Medizinische Klinik“, št. 6, 1940, poslovenil dr. Draško Vilfan.

Prvi letošnji roj je imel dne 9. maja g. A. Maček v Dol. Logatcu. Izletel je iz A. Ž. panja in je tehtal 2.75 kg. Tudi na Gorenjskem so posamezni panji že rojili. Najbrže so izleteli sami prvci s pevko.

Pravična kazen. Lani je bilo g. Jenkovi pri Novem mestu zažvepljenih 42 AŽ panjev. Od teh je ostalo živih samo 11. Krivca so kmalu dognali in je bil sedaj obsojen na dva meseca zavora, na plačilo sodnih stroškov in povračilo škode, ki jo je napravil lastnici panjev.

Naj bo ta obsodba resen opomin tistim, ki mislijo, da zanje ne veljajo zakoni in lahko strahujejo druge čebelarje po mili volji.

Za kratek čas. V hiši na polici je bil lonec medu. Da bi ga oče obvaroval pred otroki, jim je zabičil, da se ga nihče ne sme dotakniti, ker je v njem strup.

Nekega dne je bilo treba nagajivcu Tončku „hlače pomeriti“. Ko je zagledal leskovko v očetovi roki, mu prestrašen reče: „Očka, nikar me ne natepi, saj bom še danes umrl.“ „Kako to?“, ga vpraša osupli oče. „Veš, ves tisti strup v loncu na polici sem snedel“, je ihto odvrnil mali grešnik.

Kakšnega spola je čebelja družina? Pred nekaj leti umrli Mihalekov stric so bili pred 50 leti izredno navdušen in za tisti čas napreden čebelar na Spodnjem Ptujskem polju. Toda strahovita toča l. 1896., ki je v treh „obrokih“ docela uničila ajdo v njihovem širšem okolišu, je tudi njim čisto uničila čebelarstvo. Zato so dobili od okr. glavarstva en panj za pleme. S časom so se čebele nekaj narobile, a tatovi so pokradli panje in uničili čebelarstvo, tako da je ostal le en plemenjak. Bil je globok dvonadstropni panj nemške normalne mere, ki je potem 7 bolj suhih let sameval v čebelnjaku ter ni hotel rojiti, četudi mu niso nikdar odjemali medu. Zato so ga kot hudomušneža „obsodili“, češ da je gotovo „on“, ker noče rojiti in ga v svojem čebelarskem razočaranju dali podreti.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Urejevanje SČ postaja zadnje čase težavno, ker uredništvo ne dobiva prispevkov za list pravočasno.

Rokopise moramo oddati v tiskarno 20. dne vsakega meseca, sicer list ne more pravočasno iziti. Zato prosimo vse dopisnike, da nam pošljejo gradivo za objavo najkasneje do omenjenega dne. To velja za vse brez izjeme. Zakasnele dopise bomo objavili šele v prihodnji številki. Ne gre drugače, red mora biti!

Pišite, prosimo, samo na eni strani in puščajte med vrsticami prostor za morebitne popravke.

Mnogo gradiva je v zastanku. Upamo, da bo polagoma vse prišlo na vrsto. To velja zlasti za odgovore na vprašanja v Kotičku za radevedneže, ki smo jih prejeli od mnogo čebelarjev. Hvala zanje!

Male oglase pošiljajte SČD v Ljubljani, Tyrševa c. 21.

Sklep za uredništvo je 20. dne vsakega meseca. Pisma in denar za društvene namene je naslavljati na „Slovensko čebelarsko društvo“ v Ljubljani. Ček. račun št. 11.066. — Blagovne pošiljke (vosek, med) in naročila za čebelarske potrebščine je pošiljati na „Društveno čebelarno“ v Ljubljani, Tyrševa c. 21. Telefon 35-45. Ček. račun št. 15.645. — Društveno tajništvo je v Ljubljani v Društveni čebelarni, Tyrševa c. hšt. 21. Telefon 35-45.

Članarina (naročnina) znaša letno 35 din, za inozemstvo pa 40 din.

Izdajatelj za Slovensko čebelarsko društvo in urednik: Avgust Bukovec.
Tisk J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

NAŠE PODRUŽNICE

Ljubljanska podružnica bo imela prihodnjo sejo v torek 11. junija 1940. v običajnem lokalni. Prijatelji iskreno vabljeni.

Mariborska podružnica je imela dne 28. aprila svoje drugo čebelarstvo predavanje v letošnjem letu. Predsednik podružnice, g. Črepinko Otčen, je otvoril predavanje z običajnim pozdravom in nagovorom na navzočne, ki jih je bilo prav lepo število. Pogrešali smo tokrat le tiste, ki so pouka in navodil najbolj potrebni: večinoma čebelarje začetnike. Tem bi priporočali, da se predavanj udeležujejo marljiveje, ker brez nauke ni obuke. Saj se sliši tam marsikaj, česar ne ve niti star izkušen čebelar. Začetnik pa nikakor ne more niti začeti uspešno čebelariti, če se ga k temu ne navadi, kajti samouk je malokdaj dober, najmanj pa pri čebelarstvu.

Kot predavatelj je nastopil tokrat znani in priljubljeni predavatelj šolski nadzornik Močnik Peter iz Studencev pri Mariboru. Predaval je o razvoju čebel. Dasi je snov težka, jo je podajal dovolj razumljivo tudi za priprostega človeka. Navzočni so sledili njegovim besedam pozorno in so stavili tudi razna vprašanja, na katera je dal predavatelj potrebno in pravilno pojasnilo.

Zahvaljujemo se predavatelju za njegov trud in za to, da se je našemu vabilu odzval in nas navedneže nekoliko poučil. Marsikateri od nas si je mislil, da je že kar dovolj čebelarja, pa je uvidel šele po končanem predavanju, da bore malo ve in zna.

Malonedeljska podružnica je imela na Križevu lepo uspelo čebelarstvo predavanje, ki ga je opravil vodja opazovalnih postaj, g. Mayer Julij iz Doba pri Domžalah. Navzočnih je bilo 35 čebelarjev iz našega okoliša. Dasi je predavanje trajalo štiri ure in je že poldan zvonilo, pa nam je bilo še prekratko. S takim zanimanjem že dolgo nismo sledili predavanju. G. predavatelj je govoril živo in prepričevalno in besedo poživil še s slikami.

Predaval je splošno o čebelarstvu, o boleznih čebel, o pomenu opazovalnih postaj, o izboljšanju čebelne paše in še o kuhi voska, ker je baš prej podružnica dobila novo Virijentovo stiskalnico.

Zahvaljujemo se „Zvezi v Mariboru“, da nam je to predavanje dovolila, pričakujoč pa, da nam ga bo tudi v bodoče omogočila.

Domžalska podružnica je priredila dne 2. maja t. l. predavanje. Predaval je g. Jože Okorn. Dasi nam je odmeril zelo skromen rok za vabila na predavanje, se je vendar zbralo v društvenem domu 56 čebelarjev, kar je za domžalski okoliš že vzgledno število. Naslov predavatelca nam je bila krepka reklama. G. referent nam je govoril o pridobivanju voska ali obnovi satja, naglašal važnosti izbire matic, oziroma skrb za čisto pasmo in s tem za ugled domače čebele. Priporočal je pravočasno, pravilno pomladansko prestavljanje, kar nam je ponazoril z risbami. Pa še druge pomembne in koristne opombe so prišle na vrsto. Potem je bilo dano zborovalcem še pol ure na razpolago za pojasnila, kar so ti živahno izrabili. Predavatelj je vsakemu radevolje prijazno in po domače obrazložil predložene težave, dvome, nejasnosti ali nevednosti.

Za svoje poljudno in prijetno praktično predavanje je žel g. referent zaslužno odobravanje in iskreno zahvalo. Podžgal je čebelarje tako, da se je precej začela kupčija s čebelami.

Čebelarji okoliških podružnic, bodi vam na tem mestu izrečena prav iskrena zahvala, da ste se v tako častnem številu odzvali našemu vabilu ter s svojim posetom imenitno dvignili našo prireditev! Prepričani smo, da vam ni žal ne časa, ne truda.

Tajnik.

Podružnica Smlednik. Dne 17. marca t. l. smo sklenili, da bo dne 12. maja t. j. na binokšno nedeljo ob 3. uri popoldne praktično predavanje pred čebelnjakom tov. Janeza Setine, Zbilje štev. 28. Predaval bo g. Julij Mayer o prestavljanju in vzreji matic. Na sestanku so člani naročili več grmičev bisernika. Dne 4. maja odpre naša podružnica poskusno plemenilno postajo v Zavruhu pod Šmarno goro. V ta namen ima pripravljenih 15 hramčkov in 20 plemenilnikov. Člani, udeležite se otvoritve in poslušajte se postaje pridno!

Sv. Marjeta niže Ptuja. Letošnja izredno huda zima — saj smo imeli -31°C — je nekaterim čebelarjem uničila do 20% plemenjakov. Posebno so trpeli tisti, ki so svoje čebele prezimovali v A. Z. panjih v mediščih. Pri milejših zimah se je tak način prezimovanja obnesel izborna, a letos je nastal polom, ker so postale čebele grižave. Bodo sedaj čebelarji vsaj morali staro satje prekuhati in obnoviti! — Spomlad ni nič ugodna za čebele, je prevetrovno, prehladno in presuho. Zato se bodo paše zakasnile in rojitev zavlekla. Zajci so naredili zelo veliko škode tudi čebelarjem, ker so pozimi oglodali dosti že starejšega sadnega drevja in dosti mlade akacije, ki je s tem uničena. Tudi akcija za izboljšanje čebelne paše...

Podružnica Maribor je imela dne 31. marca prvo predavanje v letošnjem letu. Obravnavana je bila kuha voska praktično in teoretično. Predaval je namesto zadržanega šolskega nadzornika g. Močnika, g. Črepinko. Obrazložil nam je zelo spretno, kako se vosek pridobiva, kako ga ponarejajo, kako preizkušamo njegovo pristnost, iz katerih snovi sestoji in koliko vrst ga je. Pokazal nam je tudi razne vrste pristnega, mešanega in ponarejenega voska ter snovi, s katerimi vosek ponarejajo, oziroma ga mešajo, da se skoraj ne loči od pristnega.

Poslušalci, ki jih je bilo kljub slabemu vremenu lepo število, so bili vzhiceni nad tem predavanjem. Vsi navzoči so si bili edini v tem, da bi bilo potrebno, da bi se g. Črepinko izobrazil v poklicnega predavatelja. To bi bilo potrebno tem bolj, ker baš v našem okrožju manjka sposobnih predavateljev.

Po končanem teoretičnem pouku nam je pokazal g. Živko razne stiskalnice za vosek in kako pripravimo vse za prešanje, kako prešamo in kako spoznamo, ali so voščine temeljito izprešane, ter kako pridobljeni vosek očistimo in še mnogo drugega.

G. Živko je s svojim poukom dokazal, da je zmožen za praktični pouk, da ni sebičen čebelar, ki čebelarji samo zase. Zato je žel pri poslušalcih splošno hvalo.

ČEBELARJI!

*Kdo Vam najbolje postreže
s čebelarskimi potrebščinami!*

Društvena čebelarna

v Ljubljani

Tyrševa cesta 21

Ček. račun 15.645 - Telef. 35-45

ki je domače podjetje in last
Slov. čebelarskega društva.

**Največja zaloga čebelarskih
potrebščin v dravski banovini.**

Kupuje

vosek in med po najvišjih
dnevni cenah.

Prodaja

vse čebelarske potrebščine,
najboljše kakovosti, po niz-
kih in solidnih cenah.

**Svojim članom in podruž-
nicam daje primerne po-
puste. - Zahtevajte cenik!**

**Čebelarji, podpirajte z na-
ročili lastno podjetje!**